

2022 m. balandžio 7 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0126

Teisė į remontą**2022 m. balandžio 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl teisės į remontą (2022/2515(RSP))**

(2022/C 434/13)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/771 dėl tam tikrų prekių pirkimo–pardavimo sutarčių aspektų ⁽¹⁾ (toliau – Prekių pardavimo direktyva),
  - atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/770 dėl tam tikrų skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų teikimo sutarčių aspektų ⁽²⁾ (toliau – Skaitmeninio turinio direktyva),
  - atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB, nustatančią ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą ⁽³⁾ (toliau – Ekologinio projektavimo direktyva),
  - atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ⁽⁴⁾ (toliau – Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva), ypač į jos I priedą,
  - atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją „Tvaresnės bendros rinkos verslui ir vartotojams kūrimas“ ⁽⁵⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2021 m. vasario 10 d. rezoliuciją dėl naujo žiedinės ekonomikos veiksmų plano ⁽⁶⁾,
  - atsižvelgdamas į savo 2017 m. liepos 4 d. rezoliuciją „Ilgesnė gaminių naudojimo trukmė: nauda vartotojams ir įmonėms“ ⁽⁷⁾,
  - atsižvelgdamas į klausimą Komisijai dėl teisės į remontą (O-000010/2022 – B9-0010/2022),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 2 dalį,
  - atsižvelgdamas į Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
- A. kadangi Parlamentas keletą kartų pabrėžė ⁽⁸⁾, kaip svarbu pagal Europos žaliąjį kursą užtikrinti vieną iš pagrindinių žiedinės ekonomikos darbotvarkės ramsčių ir vartotojams suteikti teisę į remontą, nes tai padėtų skatinti efektyvesnę ir tvaresnę išteklių naudojimą, užkirsti kelią atliekų susidarymui ir mažinti jų kiekį, skatinti platesnio masto gaminių (pakartotini) naudojimą ir dalijimosi ekonomiką, kartu taip pat stiprinant vartotojų teises ir didinant jų gerovę;
- B. kadangi Komisijos Sąjungos padėties 2021 m. ketinimų rašte ⁽⁹⁾ paskelbta, kad viena iš pagrindinių 2022 m. iniciatyvų bus pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl teisės į remontą, ir kadangi šis pasiūlymas turėtų būti priimtas veiksmus glaudžiai derinant su atitinkamomis teisėkūros iniciatyvomis, pavyzdžiui, Tvarių gaminių iniciatyva ir iniciatyva „Vartotojų įgalėjimas siekiant žaliosios pertvarkos“, kurių visų bendras tikslas yra kurti tvaresnius gaminius ir vartojimo modelius;

⁽¹⁾ OL L 136, 2019 5 22, p. 28.

⁽²⁾ OL L 136, 2019 5 22, p. 1.

⁽³⁾ OL L 285, 2009 10 31, p. 10.

⁽⁴⁾ OL L 149, 2005 6 11, p. 22.

⁽⁵⁾ OL C 425, 2021 10 20, p. 10.

⁽⁶⁾ OL C 465, 2021 11 17, p. 11.

⁽⁷⁾ OL C 334, 2018 9 19, p. 60.

⁽⁸⁾ 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliucija „Tvaresnės bendros rinkos verslui ir vartotojams kūrimas“, 2021 m. vasario 10 d. rezoliucija dėl naujo žiedinės ekonomikos veiksmų plano.

⁽⁹⁾ Europos Komisija, Sąjungos padėtis 2021 m. Ketinimų raštas, 2021 m. rugsėjo 15 d.

2022 m. balandžio 7 d., ketvirtadienis

- C. kadangi Komisija pradėjo viešas konsultacijas dėl tvaraus prekių naudojimo ir taisymo bei pakartotinio naudojimo skatinimo, kurios truks iki 2022 m. balandžio 5 d.; kadangi Komisija siekia pateikti pasiūlymą dėl direktyvos, kuria būtų iš dalies pakeista Prekių pardavimo direktyva, ir šiuo metu svarsto galimybę pateikti pasiūlymą dėl atskiro teisėkūros procedūra priimamo akto dėl teisės į remontą;
- D. kadangi Skaitmeninio turinio direktyvoje ir Prekių pardavimo direktyvoje nustatytos visapusiškos sistemos, apimančios tokius esminius vartojimo sutarčių teisės aspektus kaip atitikties sutarčiai reikalavimai ir teisių gynimo priemonės, kuriomis vartotojai gali pasinaudoti neatitikties atveju, įskaitant nuostatas dėl taisymo, pakeitimo, skaitmeninio turinio ar paslaugų atitikties užtikrinimo, kainos sumažinimo ir sutarties nutraukimo, taip pat taisyklės dėl pagrindinių naudojimosi tokiomis teisių gynimo priemonėmis būdų ir komercinių garantijų;
- E. kadangi 79 proc. ES piliečių mano, kad iš gamintojų turėtų būti reikalaujama užtikrinti, kad būtų galima lengviau pataisyti skaitmeninius įtaisus arba pakeisti atskiras jų dalis; kadangi 77 proc. ES piliečių, užuot keitę savo įrenginius, juos mieliau taisytų; kadangi remonto įmonės galėtų būti vienas iš darbo vietų vietos lygmeniu ir konkrečios praktinės patirties Europoje šaltinių;
- F. kadangi per COVID-19 krizę paaiškėjo, kad reikia kurti naujus ir atsparesnius verslo modelius ir remti Europos įmones, ypač mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), labai mažas įmones ir savarankiškai dirbančius asmenis;
- G. kadangi, vartotojams suteikiant teisę į remontą, būtų prisidedama prie Europos pramonės pertvarkos skatinimo ir jos atsparumo bei atviro strateginio savarankiškumo didinimo; kadangi stiprinant taisymo praktiką suteikiama ekonominių ir socialinių galimybių, t. y. skatinamas verslumas ir kuriamos darbo vietos; kadangi tvarūs gaminiai naudingi tiek įmonėms, tiek vartotojams, nes padeda didinti tvarių prekių paklausą ir pasiūlą;
- H. kadangi yra keletas kliūčių, trukdančių vartotojams nuspręsti taisyti gaminius, įskaitant informacijos trūkumą, nepakankamas galimybes gauti atsarginių dalių, nepakankamą standartizaciją ir sąveikumą, taip pat kitas technines kliūtis ir remonto išlaidas;
- I. kadangi elektros ir elektroninės įrangos atliekos yra sparčiausiai augantis atliekų srautas pasaulyje – 2019 m. buvo išmesta daugiau kaip 53 mln. tonų elektroninės įrangos atliekų;
1. pabrėžia, kad veiksminga teisė į remontą turėtų apimti gaminio gyvavimo ciklo aspektus ir būti vertinama atsižvelgiant į įvairias tarpusavyje susijusias politikos sritis, įskaitant gaminių projektavimą, pagrindinius gamybos etikos principus, standartizaciją, vartotojų informavimą, įskaitant galimybių pataisyti ir, kai įmanoma ir tikslinga, naudojimo trukmės ženklumą, vartotojų teises ir garantijas bei viešuosius pirkimus;
  2. pabrėžia, kad iniciatyva dėl teisės į remontą turi būti proporcinga, grindžiama įrodymais ir ekonomiškai efektyvi ir kad ja turi būti užtikrinta tvarumo, vartotojų apsaugos ir itin konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos principų pusiausvyra, kad visi atitinkami suinteresuotieji subjektai galėtų pasinaudoti žaliosios pertvarkos teikiama galimybėmis;
  3. pabrėžia, kad veiksminga teisė į remontą turėtų padėti Europos įmonėms suteikti didelių konkurencinių pranašumų, joms neužkraunant jokios neproporcingai didelės finansinės naštos, taip pat įkvėpti inovacijas ir skatinti investicijas į tvarias technologijas, kartu atsižvelgiant į rinkos pokyčius ir kintančius vartotojų poreikius;

Ilgiau naudojamų gaminių, kuriuos galima pataisyti, kūrimas

4. palankiai vertina Komisijos ketinimą priimti Tvarių gaminių iniciatyvą, peržiūrint Ekologinio projektavimo direktyvą ir išplečiant jos taikymo sritį, kad ji apimtų ne tik su energija susijusius gaminius;
5. primena, kad reikalavimus atitinkančių, tvarių ir saugių gaminių gamyba yra vienas iš pagrindinių ES bendrosios rinkos pranašumų, naudingų tiek vartotojams, tiek įmonėms; ragina Komisiją reikalauti, kad gamintojai savo gaminius projektuotų taip, kad šie būtų naudojami ilgiau, kad juos būtų galima saugiai pataisyti ir kad jų dalis būtų galima lengvai pasiekti ir išimti;
6. pabrėžia būtinybę užtikrinti, kad galutiniai naudotojai ir nepriklausomi remonto paslaugų teikėjai per pagrįstą laikotarpį ir už priimtina kainą numatomos gaminio naudojimo trukmės laikotarpiu galėtų lengviau gauti atsarginių dalių ir naudotis naudojimo instrukcijomis;

2022 m. balandžio 7 d., ketvirtadienis

7. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę būsimoje Ekologinio projektavimo direktyvoje, kurios taikymo sritis būtų platesnė, nustatyti su patvarumu ir remontu susijusius reikalavimus; pabrėžia, kad reikia atidžiai išnagrinėti kiekvienam konkrečiam gaminiui taikomus reikalavimus, kad būtų nustatyti tinkamiausi reikalavimai, pavyzdžiui, atkreipiant dėmesį į tai, kad tam tikrus gaminius dėl jų modulinės konstrukcijos bus lengviau taisyti ir pailgės jų naudojimo trukmė, o kitų gaminių atveju, dėl jų modulinės konstrukcijos ar įpareigojimo užtikrinti galimybę juos pataisyti, gali sumažėti jų patvarumas;

8. pabrėžia, kad 2019 m. pagal Ekologinio projektavimo direktyvą buvo priimta keletas įgyvendinimo priemonių, kuriomis nustatytas privalomas atsarginių dalių tiekimo laikotarpis ir ilgiausias pristatymo laikas, taip pat su sudedamųjų dalių išmontavimu ir (arba) surinkimu susiję projektavimo reikalavimai; todėl ragina Komisiją išplėsti tokių priemonių taikymo sritį, į ją įtraukiant kitų kategorijų gaminius, įskaitant su energija nesusijusius gaminius, atsižvelgiant į jų ypatumus;

9. primena, kad, siekiant suteikti vartotojams daugiau galimybių naudotis remonto paslaugomis, labai svarbu, kad visi remonto sektoriaus subjektai galėtų naudotis remonto ir priežiūros informacija; todėl pabrėžia, kad, įgyvendinant tinkamą teisę į remontą, remonto sektoriaus subjektai, įskaitant nepriklausomus remonto meistrus, ir vartotojai turėtų galėti nemokamai gauti būtiną remonto ir priežiūros informaciją, įskaitant informaciją apie diagnostikos priemones, atsargines dalis, programinę įrangą ir naujinius, reikalingus remontui ir priežiūrai atlikti; primena, kad svarbu užtikrinti novatorišką verslo aplinką ir komercinių paslapčių apsaugą;

10. pabrėžia, kad skaitmeninių elementų turinčioms prekėms reikia skirti ypatingą dėmesį; ypač atkreipia dėmesį į tai, kad pagal Skaitmeninio turinio direktyvą programinės įrangos naujiniai turi būti prieinami minimalų laikotarpį; primygtinai reikalauja, kad vartotojai, įsigydami prekes, būtų visapusiškai informuojami apie naujinių teikimą; priduria, kad turėtų būti galimybė funkcijų naujinius atšaukti ir kad juos įdiegus neturėtų suprastėti gaminio veikimas; pažymi, kad praktika, dėl kurios nepagrįstai apribojama teisė į remontą arba gaminiai tampa pasenę, galėtų būti laikoma nesąžininga komercine praktika, todėl galėtų būti įtraukta į Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos I priedą;

Vartotojų įgalėjimas rinktis pataisomus gaminius

11. laikosi nuomonės, kad, siekiant sudaryti sąlygas vartotojams žiedinės ekonomikos sistemoje atlikti aktyvesnį vaidmenį, labai svarbu geriau informuoti vartotojus apie galimybes pataisyti gaminius; mano, kad geriau informuoti vartotojai galėtų priimti labiau pagrįstus sprendimus dėl pirkimo, o tai galėtų būti paskata rinkoje didinti pataisomų gaminių pasiūlą; todėl palankiai vertina paskelbtą Komisijos iniciatyvą, susijusią su vartotojų įgalėjimu dalyvauti žaliojoje pertvarkoje;

12. pabrėžia, kad vartotojai pardavimo vietoje turėtų gauti patikimą, aiškią ir lengvai suprantamą informaciją apie gaminio patvarumą ir galimybes jį pataisyti, kad galėtų lengviau palyginti ir nustatyti tvariausius rinkoje esančius gaminius; ragina Komisiją pasiūlyti suderintas tokios vartotojams teikiamos informacijos taisykles, įskaitant, be kitokios informacijos, informaciją apie vadinamuosius taisymo galimybių vertinimo balus, informaciją apie numatytą naudojimo trukmę, informaciją apie atsargines dalis, informaciją apie remonto paslaugas ir laikotarpį, kuriuo būtų galima gauti programinės įrangos naujinius, jeigu prekės turi skaitmeninių elementų, nepamirštant vartotojų saugos reikalavimų; pažymi, jog tam, kad tokia informacija būtų naudinga, ji turėtų būti pateikiama pirkimo metu;

13. be to, prašo Komisijos užtikrinti, kad informacija apie gaminių būtų grindžiama standartizuotais įvertinimais, pavyzdžiui, standartizuotais patvarumo įvertinimais, ir tais atvejais, kai nėra standartų, pradėti juos rengti;

14. atkreipia dėmesį į labai svarbų ES ekologinio ženklo vaidmenį skatinant pramonės sektorių įgyvendinti ženklavimo politiką, pagal kurią vartotojams teikiama pagrindinė informacija apie prekių naudojimo trukmę, o įmonėms taikomus įpareigojimus reikėtų derinti su ryžtingomis teigiamomis komercinėmis paskatomis, kuriomis būtų stiprinamas vartotojų pasitikėjimas; vis dėlto pažymi, kad ši ženklavimo sistema yra tik savanoriško pobūdžio;

15. ragina Komisiją įvertinti galimybę visuose naujuose gaminių teisės aktuose ir peržiūrint Ekologinio projektavimo direktyvą pasiūlyti nustatyti gamintojams taikytinus reikalavimus pradėti taikyti pažangaus ženklavimo priemones, pavyzdžiui, QR kodus ir skaitmeninius produktų pasus; ragina, plėtojant tokias iniciatyvas kaip Europos skaitmeninis produkto pasas, užtikrinti pusiausvyrą, šiuo tikslu glaudžiai bendradarbiaujant su pramonės sektoriumi ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, ypač atsižvelgiant į proporcingumo principą ir itin daug dėmesio skiriant MVĮ poreikiams;

2022 m. balandžio 7 d., ketvirtadienis

16. pabrėžia, kad internetu gaminius perkantiems vartotojams turėtų būti teikiama panašaus lygio informacija kaip ir ne internetu gaminius išsigyjantiems vartotojams ir kad valstybės narės turėtų stebėti bei užtikrinti, kad internetu prekiaujantys pardavėjai savo interneto svetainėse ir siūlydami gaminius internetinėse prekyvietėse pateiktų būtiną informaciją;

17. primygtinai ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų skatinama vykdyti žaliuosius viešuosius pirkimus; mano, kad pagal Europos žaliąjį kursą vykdyti visus viešuosius pirkimus pirmenybė turi būti teikiama pakartotinai naudojamiems, pataisomiems, perdirbamiems, atnaujinamiems ir kitiems efektyviai energiją ir išteklius naudojantiems gaminiams ir sprendimams, padedantiems kuo labiau sumažinti gaminių ir sprendimų poveikį aplinkai visu jų gyvavimo ciklu, o jeigu jiems pirmenybė neteikiama, turėtų būti taikomas principas „laikykis taisyklių arba paaiškink“;

18. ragina Komisiją ir nacionalines valdžios institucijas padėti ir teikti finansinę paramą vietos ir regionų valdžios institucijoms, įmonėms ir asociacijoms vykdyti vartotojų informavimo apie gaminių naudojimo trukmės pailginimą kampanijas, visų pirma teikiant patikimą ir aiškią informaciją, konsultacijas ir paslaugas, susijusias su technine priežiūra, remontu, pakartotiniu naudojimu ir kt.;

19. ragina Komisiją ir valstybes nares plėtoti remonto paslaugoms skirtas finansines paskatas, kad remontas vartotojams būtų patogi ir patraukli galimybė;

Vartotojų teisių ir garantijų, susijusių su ilgesniu prekių naudojimu, stiprinimas

20. pabrėžia, kad Europos vartotojai pagal Prekių pardavimo direktyvą ir Skaitmeninio turinio direktyvą gali reikalauti pataisyti prekes arba užtikrinti skaitmeninio turinio ir paslaugų atitiktį; pabrėžia, kad nors pagal Prekių pardavimo direktyvą vartotojai turi teisę pasirinkti – taisyti arba pakeisti nekokybiškas prekes, – taisymas daugeliu atvejų gali būti išteklių naudojimo požiūriu efektyvesnė ir poveikio klimatui požiūriu neštesnė pasirinkimo galimybė; pažymi, kad vartotojai dažniausiai pasirenka ne taisyti, o pakeisti prekes, o tokį pasirinkimą gali nulemti didelės remonto išlaidos; pabrėžia, kad gaminių pakeitimas turėtų ir toliau būti viena iš pasirinkimo galimybių, jeigu vartotojas ir pardavėjas taip susitaria, nes gaminiui pataisyti gali pririnkti pernelyg daug laiko;

21. todėl prašo Komisijos, siekiant skatinti vartotojus, gamintojus ir prekyautojus vietoje pakeitimo rinktis remontą, savo iniciatyvoje dėl teisės į remontą pasiūlyti įvairių priemonių; pabrėžia, kad siūlydama tokias priemones Komisija visada turėtų atsižvelgti į aukščiausią įmanomą vartotojų apsaugos ir vartotojų gerovės lygį;

22. pažymi, kad, atliekant būsimą Prekių pardavimo direktyvos peržiūrą, būtų galima, *inter alia*, įtraukti priemones, kuriomis būtų siekiama skatinti vartotojus vietoje pakeitimo rinktis taisymą, pavyzdžiui, įpareigojimą tam tikrų gaminių remonto laikotarpiu suteikti pakaitinį gaminį; mano, kad, siekiant skatinti gaminių remontą, vartotojams, kurie nusprendžia ne pakeisti, o taisyti gaminį, turėtų būti teikiamos tam tikros paskatos; mano, kad ilgesnė garantija galėtų būti viena iš paskatų rinktis ne pakeitimą, o remontą; priduria, kad pardavėjai visada turėtų vienodai informuoti vartotojus apie visas jiems prieinamas galimybes, įskaitant teises į remontą ir susijusias garantijas;

23. ragina Komisiją išnagrinėti galimybę gaminių neatitikties reikalavimams atveju nustatyti bendros gamintojo ir pardavėjo atsakomybės mechanizmą;

24. pažymi, kad pagal dabartinę Prekių pardavimo direktyvoje nustatytą teisinę sistemą nekokybiškoms prekėms numatytas tik dvejų metų minimalus atsakomybės laikotarpis, ir ragina valstybes nares jį pratęsti; pabrėžia, kad tai yra būtiniausio suderinimo taisyklė ir kad tik keletas valstybių narių yra nustačiusios ilgesnį laikotarpį; todėl mano, kad peržiūrint Prekių pardavimo direktyvą taip pat turėtų būti pasiūlyta kai kurių kategorijų gaminiams nustatyti daugiau kaip dvejų metų trukmės teisinę garantiją; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu visiškai suderinti teisinės garantijos laikotarpį;

25. ragina Komisiją įvertinti, kokių mastu būtų galima pasiūlyti teisę į remontą, kad rinkos dalyviai galėtų suteikti lengvai prieinamų galimybių pasinaudoti įperkamos remonto paslaugomis net ir pasibaigus garantiniam laikotarpiui;

2022 m. balandžio 7 d., ketvirtadienis

26. pabrėžia, kad prie bet kokio pasiūlymo turėtų būti pridėtas tinkamas poveikio vertinimas, apimantis atitinkamą tiek vartotojų, tiek įmonių patiriamų sąnaudų ir naudos analizę, geriausios patirties nacionaliniu lygmeniu ir ES nepriklausančiose šalyse palyginimą ir kiekybinį poveikio, be kita ko, bendrai vartotojų gerovei, aplinkai ir įmonėms, įskaitant MVĮ, vertinimą; prašo Komisijos pateikti informacijos apie ES įmonių remonto išlaidas bendroje rinkoje; pabrėžia, kad reikia pateikti visą svarbią informaciją ir pasiūlyti kiekybiškai įvertinamus rodiklius, kad būtų galima nustatyti bet kokių būsimų teisės aktų poveikį;

27. primena, kad šiuo metu nėra nustatyta jokių konkrečių perdirbtų ar atnaujintų prekių remonto taisyklių; ragina Komisiją, siekiant didinti vartotojų pasitikėjimą, pasiūlyti priemonių, kuriomis prekyautojams būtų atlyginama už suteikiamas galimybes pataisyti perdirbtas ar atnaujintas prekes; ragina Komisiją, siekiant palengvinti gaminių pakartotinį naudojimą ir remontą, apsvarstyti galimybę naudoti tokią įrangą kaip gaminių naudojimo skaitikliai ir uždrausti sunaikinti neparduotas prekes;

o

o o

28. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.
